

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรรายบุคคล

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรสแล้ว มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 - 5 คน เป็นสมาชิกลูกค้ำของ ธ.ก.ส. 10 - 15 ปี

อาชีพของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชที่ปลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ เงาะ ทุเรียน มังคุด และยางพารา

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 30 ไร่

ลักษณะการถือครองที่ดิน เกษตรกรมีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นตนเอง และมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองน้อยกว่า 30 ไร่

ผลผลิตเฉลี่ยต่อปีของ เกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 50 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปีในระดับที่ไม่เป็นไปตามที่ได้คาดหวังไว้

การลงทุนทางการเกษตรของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ที่ดินของตนเอง โดยใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการเกษตร รวมทั้งสิ้นมากกว่า 300,000 บาทต่อปี

รายได้ของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้มาจากผลผลิตจากภาคการเกษตรและมีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยมากกว่า 200,000 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร รองลงมามีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี ซึ่งแหล่งรายได้นอกภาคการเกษตรมาจากการค้าขาย

เงินออมของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ มีเงินออมน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี หรือไม่มีเงินออมเลย

ความต้องการสินเชื่อของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่เคยกู้ยืมเงิน จาก ธ.ก.ส. และมีหนี้สินคงค้างชำระตั้งแต่ 100,001 - 300,000 บาท

วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน เกษตรกรส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรและเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว โดยส่วนใหญ่มีความต้องการเงินกูน้อยกว่า 100,001- 200,000 บาทต่อปี

ประเภทเงินกู้ที่ต้องการ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการเงินกู้ประเภทระยะสั้น

จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับจำนวนเงินกู้จาก ธ.ก.ส. ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการ

อัตราดอกเบี้ยที่ ธ.ก.ส. เรียกเก็บ ธ.ก.ส. เรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยจากเกษตรกรอัตราร้อยละ 7 ต่อปี โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยในปัจจุบันที่ ธ.ก.ส. เรียกเก็บอยู่ในระดับที่สูงเกินไป และมีความพึงพอใจอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 ต่อปี

ระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้เงินกู้ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการผ่อนชำระหนี้เงินกู้เป็นระยะเวลา 3- 5 ปี

การนำเงินกู้ที่ได้รับจาก ธ.ก.ส. ไปใช้ เกษตรกรส่วนใหญ่จะนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในการทำการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว และการศึกษาบุตร

ความสามารถในการชำระหนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ตามกำหนดเวลา และบางรายชำระหนี้เงินกู้ได้บางส่วน

สาเหตุที่เกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาาราคาผลผลิตตกต่ำ และมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง

แหล่งรายได้ที่นำมาส่งชำระหนี้ของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งรายได้ที่นำมาชำระหนี้ จากการขายผลผลิตทางการเกษตร หรือแหล่งรายได้จากอื่น ๆ

1.2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการให้บริการของ ธ.ก.ส. ในจังหวัดจันทบุรี

1.2.1 ด้านบุคลากร เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อบุคลากรที่เป็นพนักงานของ ธ.ก.ส. จัดอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินที่มีประสิทธิภาพสูงในการให้บริการ

1.2.2 ด้านการให้บริการ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการให้บริการจัดอยู่ในระดับมากเนื่องจาก ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินที่ให้บริการด้านสินเชื่อครบวงจร

1.2.3 ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย จัดอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ธ.ก.ส. มีตู้ ATM ไว้บริการทุกสาขา

1.2.4 ด้านปริมาณเงินทุน เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านปริมาณเงินทุนสินเชื่อ และปริมาณเงินทุนรายการถอนเงินสด จัดอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ธ.ก.ส. มีเงินทุนเพียงพอในการให้บริการสินเชื่อ และรายการถอนเงินสด

1.2.5 ด้านส่งเสริมและการสื่อสาร เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการส่งเสริมและการสื่อสาร จัดอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ธ.ก.ส. มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง การให้บริการสินเชื่อเกษตรกรระบบ BPR สามารถยื่นกู้ได้รับเงินอนุมัติภายใน 1 วัน

1.2.6 ด้านการติดตาม แนะนำการให้สินเชื่อ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการให้บริการติดตาม แนะนำการให้สินเชื่อ การศึกษาผลประโยชน์ของลูกค้า มีพนักงานติดตามเยี่ยมเยียนดูแลการให้สินเชื่อ

1.2.7 ด้านภาพลักษณ์ของ ธ.ก.ส. เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อด้านภาพลักษณ์ของ ธ.ก.ส. จัดอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ธ.ก.ส. มีการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ

1.2.8 ด้านสถานที่ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อด้านสถานที่ของ ธ.ก.ส. จัดอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ธ.ก.ส. มีทำเลที่ตั้งไป-มา สะดวก มีสาขาหลายแห่ง มีที่นั่งรอระหว่างการให้บริการ มีสถานที่จอดรถเพียงพอ

1.3 ผลการศึกษาปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคลในจังหวัดจันทบุรี

1.3.1 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคลรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี

$$D_1 = 20,280.837 + 0.226 I - 0.110 Y - 0.490 S + 0.820 L \dots\dots\dots (1)$$

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อมากที่สุดคือ หนี้สิน รองลงมาคือ เงินออม การลงทุนทางการเกษตร และรายได้จากภาคการเกษตร ตามลำดับ

1.3.2 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคลในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี

$$D_2 = 18,398.219 - 1,173.366 A + 0.36 I - 0.135 Y - 0.737 S + 0.915 L \dots (2)$$

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อมากที่สุดคือ ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร รองลงมา คือ หนี้สิน เงินออม การลงทุนทางการเกษตร และรายได้จากภาคการเกษตร ตามลำดับ

**1.3.3 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคลนอกเขตอำเภอเมือง
จันทบุรี (รวม 5 สาขา)**

$$D_3 = 11,440.097 + 0.348 I - 0.240 Y - 0.320 S + 0.800 L \dots\dots\dots (3)$$

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อมากที่สุดคือ หนี้สิน รองลงมาคือ การลงทุน
ทางการเกษตร เงินออม และรายได้จากภาคการเกษตร ตามลำดับ

1.3.4 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคล สาขาสูง

$$D_4 = -33,418.227 + 0.386 I - 0.323 Y - 0.182 S + 0.724 L \dots\dots\dots (4)$$

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อมากที่สุดคือ หนี้สิน รองลงมาคือ การลงทุน
ทางการเกษตร รายได้จากภาคการเกษตร และเงินออม ตามลำดับ

1.3.5 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคล สาขาห้วยสะทอน

$$D_5 = 33,456.815 + 0.472 I - 0.324 Y - 0.431 S + 0.917 L \dots\dots\dots (5)$$

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อมากที่สุดคือ หนี้สิน รองลงมา คือการลงทุน
ทางการเกษตร เงินออม และรายได้จากภาคการเกษตร ตามลำดับ

1.3.6 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคล สาขาซอยดาว

$$D_6 = 74,044.813 - 0.833 S + 0.859 L \dots\dots\dots (6)$$

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อมากที่สุดคือ หนี้สิน รองลงมา คือ เงินออม
ตามลำดับ

1.3.7 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคล สาขาเขาฉกฉก

$$D_7 = 28,768.861 - 0.457 S + 0.845 L \dots\dots\dots (7)$$

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อมากที่สุดได้แก่ หนี้สิน รองลงมาคือ เงินออม ตามลำดับ

1.3.8 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคล สาขานายายอาม

$$D_8 = 102,376.270 + 0.550 I - 0.487 Y + 0.843 L \dots\dots\dots (8)$$

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อมากที่สุด คือ หนี้สิน รองลงมาคือ การลงทุนทางการเกษตร และรายได้จากภาคการเกษตร ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคล สรุปดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคลในจังหวัดจันทบุรี

ปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรรายบุคคลในจังหวัดจันทบุรี							
D_1 รวมทั้ง จังหวัด	D_2 เขตใน อำเภอเมือง	D_3 นอกเขต อำเภอเมือง (5 สาขา)	D_4 อำเภอ ขลุง	D_5 อำเภอ ห้วยสะทอน	D_6 อำเภอสอยดาว	D_7 อำเภอ เขาคิชฌกูฏ	D_8 อำเภอ นายายอาม
+0.820L	-1,173.366A	+0.800L	+0.724L	+0.917L	+0.859L	+0.845L	+0.843L
-0.490S	+0.915L	+0.348I	+0.386I	-0.431S	-0.833S	-0.457S	-0.487Y
+0.226I	-0.737S	-0.320S	-0.323Y	-0.324Y			+0.550I
-0.110Y	+0.36I	-0.240Y	+0.182S				
	-135 Y						
หมายเหตุ : หนี้สิน (L) , เงินออม (S) , รายได้จากภาคการเกษตร (Y) , การลงทุนทางการเกษตร (I) , ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร (A)							

จากตารางที่ 5.1 สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคลรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรีและนอกเขตอำเภอเมืองจันทบุรี ซึ่งมีปัจจัยที่เหมือนกันทุกตัว คือ หนี้สิน (L)

มีทิศทางเดียวกับอุปสงค์สินเชื่อ เงินออม (S) มีทิศทางผกผันกับอุปสงค์สินเชื่อ การลงทุนทาง การเกษตร (I) มีทิศทางเดียวกับอุปสงค์สินเชื่อและรายได้จากภาคการเกษตร (Y) มีทิศทางผกผัน กับอุปสงค์สินเชื่อ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคลในเขตอำเภอเมืองมีปัจจัยที่ แตกต่างจากอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคลรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี และนอกเขตเมือง จันทบุรี คือ ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร มีความสำคัญมากที่สุดต่ออุปสงค์สินเชื่อซึ่งมี ความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันกับอุปสงค์สินเชื่อ

3. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคล สาขาสอยดาว และสาขา เขาคิชฌกูฏ มีความแตกต่างจากอุปสงค์สินเชื่อรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี และนอกเขตอำเภอเมืองจันทบุรี กล่าวคือมีปัจจัยเพียง 2 ปัจจัย ที่มีความสำคัญต่ออุปสงค์สินเชื่อ คือ หนี้สิน (L) และ เงินออม (S) โดยที่หนี้สินมีทิศทางเดียวกับอุปสงค์สินเชื่อ และเงินออม มีทิศทางผกผันกับอุปสงค์สินเชื่อ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรายบุคคล สาขานายายอาม มีความ แตกต่างจากอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี และนอก เขตอำเภอเมืองจันทบุรี กล่าวคือ ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อสาขานายายอาม คือ หนี้สิน (L) รองลงมาคือ การลงทุนทางการเกษตร (I) และรายได้จากภาคการเกษตร (Y) โดยที่หนี้สินและการ ลงทุนทางการเกษตรมีทิศทางเดียวกับอุปสงค์สินเชื่อ รายได้จากภาคการเกษตร (Y) มีทิศทางผกผัน กับอุปสงค์สินเชื่อ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัจจัยด้านเงินออม (S) ไม่มีอิทธิพลต่อ อุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกร

2. อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดจันทบุรี อภิปรายผลได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรรายบุคคลที่เป็นลูกค้ำของ ธ.ก.ส. ในจังหวัดจันทบุรี

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกร ที่มาขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ในจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ผู้กู้เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นผู้ถือครอง ที่ดิน ซึ่งผู้ที่ขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. จะต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินเพื่อใช้เป็น หลักทรัพย์ค้ำประกันในการขอกู้เงิน อายุของเกษตรกรอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 51- 60 ปี ซึ่งอยู่ในวัย

กลางคนหรือสูงอายุ ในทางปฏิบัติการจะขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ผู้กู้ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน เช่น ที่ดิน ดังนั้นเกษตรกรที่จะมีที่ดินได้อาจต้องสร้างฐานะให้ครบครัน เกษตรกรส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพราะครอบครัวมีรายได้น้อย ไม่สามารถส่งบุตรให้สำเร็จการศึกษาชั้นสูง ประกอบกับอาชีพทางการเกษตร สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ ไม่จำเป็นต้องสำเร็จการศึกษาชั้นสูงก็สามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้ เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีสมาชิกในครอบครัว 4-5 คน แสดงว่าครอบครัวของเกษตรกรมีบุตรน้อย ประมาณ 2 - 3 คน ไม่ใช่ครอบครัวขนาดใหญ่ ในปัจจุบันการประกอบอาชีพทางการเกษตรไม่จำเป็นต้องมีสมาชิกในครัวเรือนมากเพราะสามารถใช้เครื่องจักร หรือจ้างแรงงานทดแทนได้ ผู้กู้ส่วนใหญ่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. มานานไม่ต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งการพิจารณาให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. เกษตรกรที่เป็นลูกค้านานจะมีความน่าเชื่อถือในการพิจารณาให้สินเชื่อมากกว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกรายใหม่

เกษตรกรส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 30 ไร่ และมีความต้องการสินเชื่อ แหล่งรายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร มีรายได้จากภาคการเกษตรไม่เกิน 300,000 บาทต่อปี เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 30 ไร่ และได้รับผลผลิตไม่เป็นไปตามที่คาดหวังมีสาเหตุมาจากประสบปัญหาการขาดผลผลิตตกต่ำ ขาดเงินทุนในการซื้อปัจจัยในการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่มีเงินออมน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี มีหนี้สินค้างชำระตั้งแต่ 100,001 - 300,000 บาท ทำให้เกษตรกรมีความต้องการกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ในระยะสั้น โดยมีความต้องการกู้เงินเงินกู้้น้อยกว่า 100,001 - 200,000 บาทต่อปี วัตถุประสงค์ของการกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรและเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดจันทบุรี

1. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี และนอกเขตอำเภอเมืองจันทบุรี มีปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดคือ หนี้สิน รองลงมาคือ เงินออม การลงทุนทางการเกษตร และรายได้จากภาคการเกษตร กล่าวคือ เกษตรกรที่มาขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. มีสาเหตุจากมีหนี้สินมาก มีเงินออมน้อย และมีความจำเป็นต้องลงทุนทางการเกษตร เช่น ค่าเครื่องจักรและอุปกรณ์ รถแทรกเตอร์ ค่าปุ๋ย ค่ายากำจัดวัชพืช และค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น

2. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี ปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดคือ ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร รองลงมา คือ หนี้สิน เงินออม การลงทุนทางการเกษตรและรายได้จากภาคการเกษตร กล่าวคือ ปัจจัยด้านขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรมีอิทธิพลต่ออุปสงค์สินเชื่อเฉพาะในเขตอำเภอเมืองจันทบุรีเพียงสาขาเดียว เนื่องจากเกษตรกรในเขตอำเภอ

เมืองจันทบุรีทำสวนผลไม้และสวนยางพารา ส่วนใหญ่มีขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 30 ไร่ ขึ้นไป มีรายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร แม้ว่าค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการเกษตรจะมากขึ้นตามขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร เกษตรกรจะนำรายได้จากภาคการเกษตรมาเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการเกษตร ทำให้เกษตรกรมีความต้องการสินเชื่อลดลง ซึ่งสรุปได้ว่าปัจจัยด้านขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์ทิศทางผกผันกับอุปสงค์สินเชื่อ

3. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรสาขาสูง ปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดคือ หนี้สิน รองลงมาคือ การลงทุนทางการเกษตร รายได้จากภาคการเกษตรและเงินออม ซึ่งมีความแตกต่างจากอุปสงค์สินเชื่อรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี และนอกเขตอำเภอเมืองจันทบุรี กล่าวคือปัจจัยด้านเงินออมมีความสำคัญต่ออุปสงค์สินเชื่อน้อยกว่าปัจจัยอื่น เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 30 ไร่ มีรายได้น้อย มีหนี้สินมาก แต่ก็ยังมีความจำเป็นต้องการลงทุนเพิ่มขึ้น

4. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรสาขาสอยดาว และสาขาเขาคิชฌกูฏ มีความแตกต่างจากอุปสงค์สินเชื่อรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรีและนอกเขตอำเภอเมืองจันทบุรี กล่าวคือปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดคือ หนี้สินและ เงินออม ส่วนปัจจัยด้านการลงทุนทางการเกษตร รายได้จากภาคการเกษตร ไม่มีความสำคัญต่ออุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนผลไม้ประเภทลำไย มีพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 30 ไร่ แม้ว่าเกษตรกรจะมีรายได้จากภาคการเกษตรมาก แต่การทำสวนลำไยมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการเกษตรมากกว่าการทำสวนผลไม้ชนิดอื่น เช่น เงาะ ทุเรียน เป็นต้น ทำให้เกษตรกรมีหนี้สินมากและมีเงินออมน้อย

5. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรสาขานายายอาม ปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุด คือ หนี้สิน รองลงมา การลงทุนทางการเกษตร และรายได้จากภาคการเกษตร ซึ่งมีความแตกต่างจากอุปสงค์สินเชื่อรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรีและนอกเขตอำเภอเมืองจันทบุรี กล่าวคือปัจจัยด้านการออมไม่มีความสำคัญต่ออุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรเฉพาะสาขานายายอาม เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนผลไม้ประเภท เงาะ ทุเรียน และสวนยางพารา แม้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีรายได้จากภาคการเกษตรมากและมีเงินออมมาก แต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินมาก และมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรมีความต้องการกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการเกษตรและชำระหนี้สิน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะของเกษตรกรบางประการ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ตลอดจนเจ้าหน้าที่สินเชื่อของ ธ.ก.ส. นำไปกำหนดนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรเพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรมากยิ่งขึ้น สรุปข้อเสนอแนะดังนี้

3.1.1 ด้านนโยบายการให้สินเชื่อ

1) อัตราดอกเบี้ย แม้ว่าอัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่ออุปสงค์สินเชื่อของเกษตรกรรวมทั้งจังหวัดจันทบุรี ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี และนอกเขตอำเภอเมืองจันทบุรี ไม่ว่าอัตราดอกเบี้ยจะอยู่ในระดับใด หากเกษตรกรมีรายได้น้อย หรือมีเงินออมน้อย เงินที่จะนำมาลงทุนมีไม่เพียงพอ เกษตรกรจะต้องกู้เงินเพื่อนำเงินมาซื้อปุ๋ย หรืออุปกรณ์ทางการเกษตร เกษตรกรจะมีความต้องการกู้เงินมากขึ้น ในทางทฤษฎีกล่าวว่า อัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันกับอุปสงค์สินเชื่อ ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ความต้องการสินเชื่อจะลดลง หาก ธ.ก.ส. ต้องการที่จะช่วยเหลือเกษตรกร เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบกับเกษตรกรมากเกินไปในการผ่อนชำระหนี้เงินกู้ ดังนั้น ธ.ก.ส. ควรมีนโยบายปรับลดอัตราดอกเบี้ยให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ประมาณร้อยละ 5 ต่อปี ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีความต้องการกู้เงินเพิ่มมากขึ้น และขณะเดียวกันควรมีมาตรการเพื่อจูงใจให้เกษตรกรนำเงินมาฝากกับ ธ.ก.ส. มากกว่าจะนำไปฝากกับสถาบันอื่น เช่น ลูกค้าที่มีเงินฝากกับ ธ.ก.ส. เมื่อมีความต้องการกู้เงินกับ ธ.ก.ส. จะได้รับสิทธิพิเศษในการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และเป็นการระดมเงินทุนให้กับ ธ.ก.ส. ได้อีกทางหนึ่ง

2) เพิ่มวงเงินกู้แก่ลูกค้าชั้นดี ธ.ก.ส. ควรเพิ่มวงเงินกู้แก่ลูกค้าชั้นดี เพื่อขยายวงเงินกู้ให้เพียงพอกับความต้องการแก่เกษตรกร ถ้าเกษตรกรมีศักยภาพในการผ่อนชำระหนี้ได้ตามกำหนด ไม่ควรจำกัดวงเงินสินเชื่อหรือพิจารณาให้สินเชื่อจากขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร การพิจารณาสินเชื่อของ ธ.ก.ส. ควรพิจารณาคุณสมบัติของเกษตรกรลูกค้าชั้นดีประกอบด้วย เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อสอดคล้องกับปริมาณความต้องการสินเชื่อของเกษตรกรลูกค้าอย่างแท้จริง

3) เพิ่มนโยบายให้สินเชื่อที่อยู่อาศัย ธ.ก.ส. ควรมีนโยบายให้สินเชื่อบ้าน และสินเชื่อเพื่อการศึกษาบุตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการสินเชื่อของเกษตรกร

3.1.2 ด้านการให้บริการ

- 1) จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ ช.ก.ส. ควรจัดให้มีหน่วยบริการนอกสถานที่ เช่น จัดรถบริการเคลื่อนที่เพื่อให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรในชุมชนห่างไกล เป็นการเพิ่มศักยภาพในการให้บริการและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของธนาคารในการพัฒนาระบบการให้บริการอย่างทั่วถึง
- 2) จัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ช.ก.ส. ควรจัดหาปัจจัยในการผลิตที่มีคุณภาพ ราคาถูกกว่าท้องตลาดให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้เครดิตซื้อปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้แก่เกษตรกร
- 3) เพิ่มพนักงานให้บริการ ช.ก.ส. ควรเพิ่มพนักงานสินเชื่อ และพนักงานรับฝาก – ถอนเงินสด ให้เพียงพอกับการให้บริการ
- 4) การบริการข้อมูลข่าวสาร ควรจัดให้มีการบริการข้อมูลข่าวสาร ระบบ SMS ผ่านโทรศัพท์มือถือให้กับเกษตรกรลูกค้า

3.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่องปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดจันทบุรี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่าการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาปัจจัยกำหนดอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการเกษตรในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ หรือในภาพรวมทั้งประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาให้สินเชื่อของ ช.ก.ส. เพื่อตอบสนองกับความต้องการของเกษตรกรและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคการเกษตรของประเทศให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น